

Finanssamarbete - verksamhetsberättelse 2023

INLEDNING

Under 2010 inleddes ett samarbete mellan finansfunktionerna i Region Sörmland, Region Västmanland och Region Örebro län. Samarbetet har fördjupats och intensifierats över åren. I nuvarande form fungerar samarbetet nära nog som en gemensam finansavdelning vilket ger tillgång till högre samlad kompetens, minskad sårbarhet och en robust finansorganisation.

Som grund för samarbetet har regionerna en överenskommelse om samverkan avseende finansiell verksamhet. Finanssamarbetet bygger bland annat på en gemensam finanspolicy med tillhörande riktlinjer och en finanshandbok med kartlagda processer och arbetsätt. Inom finanssamarbetet finns en gemensam verksamhetsplan som anger övergripande mål och planerade aktiviteter. Till verksamhetsplanen bifogas även en internkontrollplan som innehåller åtgärder kopplade till identifierade risker inom finanssamarbetet.

Verksamhetsberättelsen redogör för genomförda aktiviteter i verksamhetsplanen och andra väsentliga händelser inom samarbetet under 2023. Sist i dokumentet finns även en flerårssammanställning.

UPPFÖLJNING VERKSAMHETSPLAN

Finansgruppen har under verksamhetsåret huvudsakligen hanterat arbetet genom de veckovisa finansavstämningarna som sker digitalt. Under året har mycket tid och resurser lagts på att färdigställa ett förslag till revidering av finanspolicyn med tillhörande riktlinjer och att få politiskt beslut på dessa. Under andra halvåret var finansgruppen något decimerad på grund av föräldradledighet och kvarvarande del av finansgruppen ägnade mycket tid åt det inledande arbetet med bankupphandling och åt att färdigställa utestående punkter i internkontrollplanen.

Finansverksamheten har i huvudsak bedrivits utifrån aktivitetslistan och målsättningarna i verksamhetsplanen. Planen har reviderats löpande under året och innehöll initialt 23 aktiviteter varav 4 var av löpande karaktär. 2 av dessa aktiviteter planerades att slutföras först 2024. Av de 17 aktiviteter (löpande aktiviteter oräknat) som planerades att vara avslutade vid årsskiftet 2023 har 11 aktiviteter i princip slutförts helt. De sex aktiviteter som inte är avslutade har i de flesta fall prioriterats ner på grund av föräldradledighet och flyttats till verksamhetsplanen för 2024.

Flertalet aktiviteter i verksamhetsplanen är av löpande karaktär och pågår som en del av den ordinarie verksamheten. De aktiviteter som är pågående eller ej uppstartade och som fortsatt bedöms aktuella finns med i verksamhetsplanen för 2024.

De mest omfattande aktiviteterna i verksamhetsplanen listas nedan. För en komplett sammanställning och måluppfyllnad, se version 3.4 av verksamhetsplanen.

Förarbete bankupphandling

Under hösten har ett avtal gällande konsulthjälp slutits med Norm Finanspartner. Norm är sakkunniga inom bank- och finanstjänster och anlitas för att genomföra en samordnad bankupphandling. En omfattande behovsanalys har tagits fram på varje region och därefter

har tre leverantörsdialoger hållits med intresserade banker. Arbetet med bankupphandling fortsätter in i 2024.

Ta fram internkontrollplan och genomför riskanalys

Som ett led i utvecklingen av finansorganisationen har den gemensamma finanshandboken reviderats för att anpassas till de nya arbetssätten. Nya processer har kartlagts, affärsmallar reviderats och lathundar och strategier lyfts ut för att hanteras i respektive funktion (Front office, Middle office, Back office). Den reviderade finanshandboken beslutades på finansrådet i juni. I syfte att förbättra internkontrollarbetet och identifiera risker i arbetssättet genomfördes en riskanalys som mynnade ut i en internkontrollplan med åtgärder.

Revidering av Finanspolicy

Under året har mycket tid lagts på revidering av finanspolicyn och tillhörande riktlinjer. Revideringen var driven av att delar av limiter och riskbegränsningar behövde anpassas till nuvarande hantering och förutsättningar. Huvudsakliga förändringar rör strukturen av dokumenten samt limiter kopplade till skuld- och kapitalförvaltning.

Ansvarsfulla och hållbara investeringar

Under verksamhetsåret 2023 har några fördjupade granskningar gjorts inom hållbarhetsområdet. I ett reportage i Aftonbladet riktades kritik mot klädbolagens processer inom återvinning av kläder. H&M var ett av de bolag som fick kritik bland annat för bristande kontroll av leveranser av de begagnade plagg som skickas till återvinning eller försäljning utomlands. Finansgruppen tog upp frågan med fondförvaltarna som i sin tur gjorde en uppföljning med bolaget. Generellt sett var svaren tillfredställande.

Uppföljning har gjorts av hur regionernas aktie- och räntefonder överensstämmer med policyn avseende de industrier där tydliga begränsningar föreligger eller där omställningsbolag är tillåtna. Kontrollen visade att det finns innehav i ett par fonder där bolagen har viss verksamhet inom fossila bränslen (kol). I samtliga fall handlade det om energibolag som ställer om sin verksamhet mot större andel förnyelsebara energikällor, vilket är tillåtet enligt den nya finanspolicyn. Ett innehav flaggades inom kategorin kontroversiella vapen. Bolaget är i huvudsak verksamt inom luftvärmepumpar, men en del av verksamheten är inriktad mot försvarsindustrin. Det var produkter inom denna verksamhet som flaggningen avsåg. Fondförvaltaren träffade bolaget och tog efter denna dialog beslut om att avyttra innehavet från fonden.

Under året har en ny hållbarhetsrapport tagits fram och årets CO2-screening visade på förhållandevis kraftiga nedgångar i CO2-intensiteten för alla tre regionerna. En förklaring till de relativt stora nedgångarna var fonden Tundra Sustainable Frontier vars CO2-intensitet minskade med 90 procent 2023 från en uppskattad nivå för 2022 som visade sig vara alldeles för hög. En ytterligare förklaring till nedgången var Nordea Globala klimatfonden som har minskat sin faktiska CO2-intensitet samtidigt som fonden också utgör en mindre andel av regionernas portföljer efter en lite svagare värdeutveckling 2023.

UPPFÖLJNING AV ÖVERGRIPANDE MÅL (ENLIGT VERKSAMHETSPLAN)

Mål	Kommentar/bedömning
1. Säkerställd betalningskapacitet	Målet bedöms vara uppnått. Förarbetet inför bankupphandling fortsätter i nästa verksamhetsplan.
2. Robust organisation	Målet bedöms vara uppnått. Någon aktivitet kvarstår i nästa verksamhetsplan.
3. God portföljutveckling	Ej uppnått målet under året då förvaltningsresultatet understeg såväl benchmark som finanspolycyns mål. Delvis färdigställt de regionspecifika aktiviteterna i verksamhetsplanen.
4. Effektiv riskhantering	Målet bedöms vara uppnått under året.
5. Hållbara och ansvarsfulla investeringar	Uppnått målet under året.

UPPFÖLJNING INTERNKONTROLLPLAN

Syftet med verksamhetens internkontrollrapport är att säkerställa och avrapportera hantering av verksamhetens identifierade risker. Rapporten baseras på den riskanalys och internkontrollplan som initierades under 2022.

Organisationen har tidigare år haft ett delvis annat riskarbete som skett enligt annan metodik. Förutom de genomförda aktiviteterna har även process och metodik förbättrats under året.

De risker som prioriterades högt hanterades i god ordning och organisationen hanterade generellt sett riskerna tillfredställande. Den avvikelse mot plan som kan utläsas beror främst på att en av finanscheferna varit frånvarande under årets senare halva varför vissa aktiviteter, som bedömdes kunna skjutas upp, sköts på framtiden.

Internkontrollrapporten kan läsas i sin helhet i bilaga 1.

DE FINANSIELLA MARKNADERNA

Ett mycket spännande börsår är till ända och det är dags att summera. Stockholmsbörsen inledde mycket starkt i januari, men tappade sedan fart under året. En första smäll bjöds på när ett antal amerikanska regionala banker hamnade i problem under tidig vår. Det som då kändes som en upprepning av finanskrisen glömdes snabbt bort, men det blev inledningen till att småbolagen underpresterade både globalt och hemma i Sverige. För svensk del bjöd andra och tredje kvartalet på fallande börsvärden, mycket drivet av fastighetsaktier som tyngdes av en allt högre ränta och stramare kreditförhållanden. Året avslutades dock på samma sätt som det började med en härlig börsfest och totalt slutade Stockholmsbörsen (SIXPRX) med en uppgång på 19,2%!

Globala aktier såg länge ut att rädda svenska investerares portföljvärden genom den allt svagare kronan vilket gav positiva omräkningseffekter. Uppgången för globala aktier var dock mycket "smal" och drevs till stor del av "The Magnificent seven" som de stora techgiganterna Apple, Alphabet, Microsoft, Amazon, Meta, Tesla och Nvidia kom att kallas. Hade man inte full vikt för dessa aktier i sin portfölj (och det var det inte många som hade) var avkastningen betydligt mer blygsam. Det avslutande rallyt på Stockholmsbörsen tillsammans med en

kronförstärkning i fjärde kvartalet gjorde att Stockholmsbörsen stod som vinnare för 2023 medan globala aktier (MSCI World AC) "endast" steg 18,4%.

Räntemarknaderna gick länge i höjningarnas tecken och även långräntorna var klart uppåtriktade under sommaren och tidig höst. När det sedan blev klart att framförallt FED och ECB hade höjt klart för den här gången började marknaden snabbt spekulera i kommande räntesänkningar och de globala långräntorna föll kraftigt. Räntefallet innebar att även ränteportföljerna visade på positiv avkastning för 2023 med 5,4% för det nominella OMRX Bond och 4% för det reala OMRX Real Return Bond.

FÖRVALTNINGSRESULTAT

Regionernas förvaltade kapital uppgick vid slutet av 2023 till 20,5 miljarder kronor, en ökning med 1,8 miljarder från föregående år. Av dessa 1,8 miljarder var cirka 400 miljoner nettoinsättningar (Örebro gjorde avsättningar om 515 mnkr och Sörmland uttag om 100 mnkr).

Sörmlands portfölj avkastade 7,7 procent, Västmanlands 6,9 procent och Örebro 8,0 procent. Samtliga avkastade lägre än både benchmark (som uppgick till 12,1 procent) och den målsatta avkastningen enligt finanspolicyn (KPI+3%) på + 9,0 procent. Störst avkastningsskillnad gentemot index var inom "globala aktier" för samtliga regioner vilket dels beror på den "smala" uppgången i index som beskrevs i förra avsnittet och dels på att regionerna har innehav i globala småbolag som inte ingår i jämförelseindex. I tillgångsklassen räntor har samtliga regioner överträffat sina index, mycket tack vare att portföljerna har en högre kreditrisk än underliggande index. För de alternativa tillgångarna var avkastningen sämre och Sörmland och Västmanland drabbades extra hårt av en nedskrivning av innehavet i Domestica II.

Sett till en längre tidsperiod uppgår avkastningen för senaste tre åren till +16,9 procent för Sörmland, +15,6 procent för Västmanland och +16,3 procent för Örebro. Indexavkastningen under samma period uppgår till +20,8 procent.

Under året har regionerna gemensamt investerat i en alternativ investering med fokus på skogstillgångar i Sverige, Finland och Baltikum. Bland traditionella tillgångsslag har regionerna investerat i en svensk aktiefond (artikel 9) och slutit ett gemensamt rabattavtal för aktivt förvaltade fonder inom Handelsbanken.

PORTFÖLJFÖRVALTNING

Under året har flera gemensamma förvaltaruppföljningar och dialoger genomförts. Portföljernas utveckling har under lång tid blivit alltmer lika, men har under de senaste åren stannat av runt ca 66 % (se nedanstående diagram).

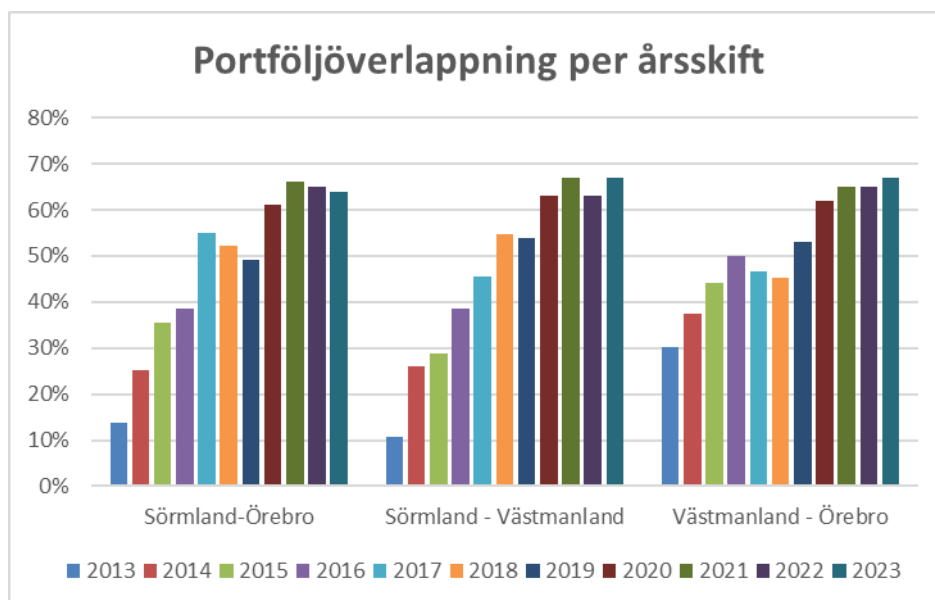


Diagram 1 – portföljöverlappning vid slutet av respektive år. Överlappning beräknas enligt följande modell: totalt belopp som samtliga regioner har investerade i gemensamma fonder och värdepapper dividerat med regionernas totala portföljvärde.

FINANSRÅD

Under året har regionernas finansfunktioner, med ekonomidirektörerna inkluderade, genomfört fyra längre möten sk finansråd. Ordförandeskapet har hållits av den finanschef som vid tillfället är arbetsledare.

Utgångspunkten på finansråden har varit aktiviteter enligt verksamhetsplan. Stående punkter har varit förvaltningsresultat, uppföljning av verksamhetsplan och redogörelse för compliancerapporter samt avvikelshantering. Därutöver har frågor som ALM-analys, borgensavgifter, upplåning i eget program, finanshandbok och revidering av finanspolicy behandlats.

VINSTER MED FINANSSAMARBETET

Den stora vinsten med samarbetet ligger i den gemensamma kompetensen som blir både större och bredare när erfarenheter från tre regioner poolas ihop. I tillägg till att den gemensamma kompetensen blir större ger samarbetet synergieffekter när det totalt sett behövs färre personer för att sköta den totala förvaltningen. Samarbetet ger också möjligheter att lösa backup-frågan på kort och medellång sikt samtidigt som det frigör resurser för uppföljning och riskkontroll. Sammantaget ger samarbetet möjligheter att bedriva förvaltningen med 2-3 färre tjänster än vad som annars skulle vara fallet.

Historiskt har den stora vinsten med samarbetet bedömts vara möjligheten att förhandla fram större rabatter genom poolat kapital. I dagsläget är de enskilda portföljerna så stora att var och en nästan kan nå "det högsta" rabattsteget. Å andra sidan är det totala kapitalet mångfalt större vilket gör att minsta punkt (hundredels procent) som går att spara får ett större genomslag. Med ett totalt kapital på ca 20,5 miljarder innebär en rabatt på i genomsnitt 0,01% en besparing på knappt 2 miljoner/år.

	Exempel på aktiviteter, fem år i sammandrag
2019	Gemensamma fondupphandlingar (alternativa investeringar, svenska företagsobligationer). Jämförelse av förvaltningsresultat, gemensamma förvaltarbesök, hållbar kapitalförvaltning, revidering av finanshandbok. Fokusområde under året: Revidering av finanspolicy, skuldförvaltning.
2020	Gemensamma fondupphandlingar (svensk aktiefond, global aktiefond, företagsobligations fond). Jämförelse av förvaltningsresultat, gemensamma förvaltarmöten (digitalt), byte av systemleverantör för finanssystem, hållbar kapitalförvaltning, revidering av finanshandbok, riskanalys och kontrollplan. Fokusområde under året: Förstudie och swotanalys av utökat finanssamarbete, ökat fokus på att följa de finansiella marknaderna.
2021	Gemensamma fondinvesteringar (global småbolagsfond, svensk mikrobolagsfond, alternativ kreditfond). Fokusområde under året: utveckling av finansorganisation, finansieringsstrategi.
2022	Gemensamma fondupphandlingar (indexförvaltning aktie och räntefonder, alternativ hållbar energifond). Fokusområde under året: Utveckla finanssamarbetet och revidering finanspolicy och finanshandbok.
2023	Gemensamma fondupphandlingar: Svensk aktiefond (artikel 9), Silvestica (alternativ skogsfond) Fokusområde under året: Förstudie för bankupphandling och revidering av finanspolicy.